

Bynære landskaber

WWW.PLAN09.DK/VIBORG

Kommuneplanlægning for de bynære landskaber, hvor by og land ses i samme skala og detaljeringsgrad. Landskabskarakterkortlægning kombineret med oplevelsesværdikortlægning.



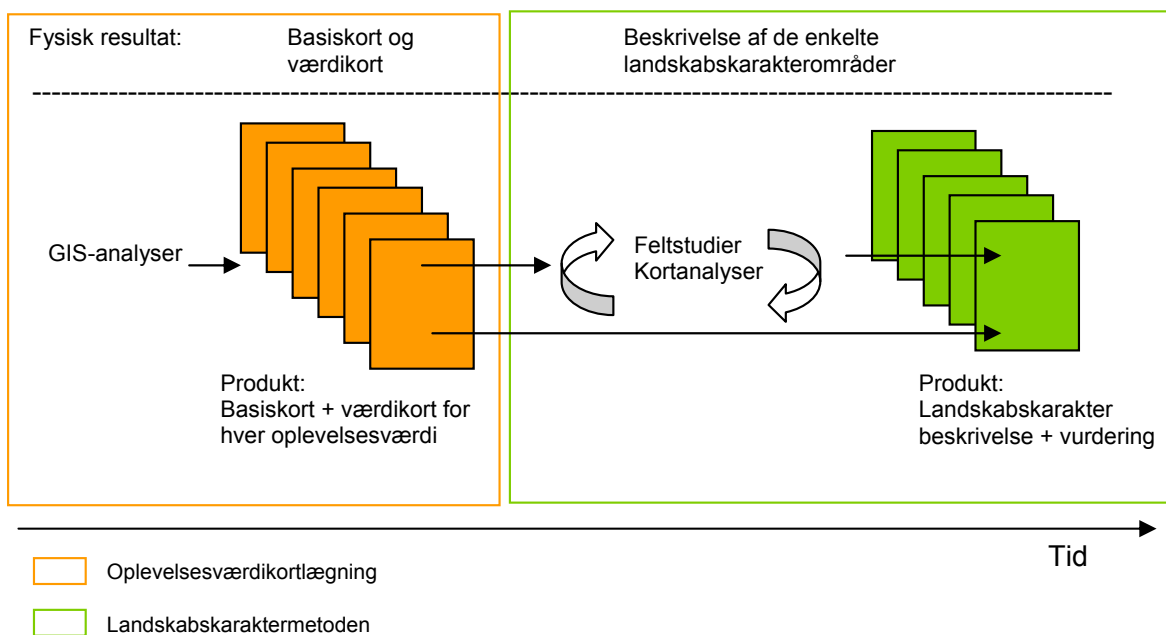
Projektets formål er at udvikle en ny form for kommuneplanlægning for de bynære landskaber, der udnytter mulighederne for at planlægge helhedsorienteret på tværs af by og land, og hvor by og land ses i samme skala. Der er arbejdet med to bynære landskaber ved henholdsvis Viborg by og Møldrup by.

Projektet er udarbejdet af en projektgruppe med tre medarbejdere fra Kommunens Teknik & Miljøforvaltning og en chef fra Plan.

METODE

Kortlægning

Grundlag for planlægningen af områderne er en kombination af to metoder. Oplevelsesværdikortlægningen er baseret på GIS-analyser og resultater i kortlægning af syv forskellige oplevelsesværdier. I landskabskaraktermetoden (LK-metoden) indgår både kortanalyser og feltarbejde. LK-me-



toden indeholder fire faser, og i projektet er alene udført de to første faser: kortlægning og vurdering, mens faserne strategi og implementering er tænkt ind i projektets planlægningsfase.

Planlægning

Planlægningsfasen endte ud i et uformelt plan-dokument med mål, planprincipper og forslag til initiativer for hvert af de seks delområder omkring Viborg og området omkring Møldrup. Planprincipperne er udviklet indenfor fire kategorier: By, Teknik, Rekreation og Natur-Kultur, der tilsammen dækker kommuneplankataloget.

ERFARINGER

Oplevelsesværdikortlægning tog mere tid end forventet

Der var behov for mange forskellige data, en del af dem havde kommunen, mens andre skulle skaffes fra andre myndigheder/aktører. Nogle

data fandtes kun i analog form i brochurer og lignende og skulle digitaliseres, inden de kunne indgå i analyserne. I projektet er der arbejdet på lokal skala, og det viste sig at være vanskeligt at skaffe alle data i den nødvendige detaljeringsgrad. Alt i alt var kortlægningen mere tidskrævende end forventet.

"Light"-version af landskabskaraktermetoden var utilstrækkelig

For at effektivisere projektarbejdet var det planen at udvikle og anvende en light-version af delelementer i LK-metoden. Dette viste sig kun muligt ved Møldrup, et lille og relativt homogent område. Analysen blev udført næsten som en screening med feltarbejde, hvilket fungerede fint. Viborg by krævede en mere nærgående analyse for at af-dække den mere komplekse dannelseshistorie, terræn og landskabselementer.

I projektets analyse- og kortlægningsfase er oplevelsesværdikortlægningen for de to caseområder udført først, og derefter landskabskarakterkortlægningen. Det effektiviserede processen, da oplevelsesværdikortlægningen udgjorde en del af kortanalyserne, som er første led i landskabskaraktermetoden.



Kortlægningen og vurderingen blev til i samarbejde mellem en af kommunens medarbejdere og en konsulent. Det var en væsentlig fordel at være to, dels til løbende kvalitetssikring, dels da det betød, at den opnåede viden nu er forankret i kommunen. En vigtig erfaring er også, at arbejdet kræver en koncentreret indsats af længere varighed; det kan anbefales at have ryddet kalenderen for andre opgaver i mindst en uge ad gangen for at få optimalt udbytte af indsatsen.

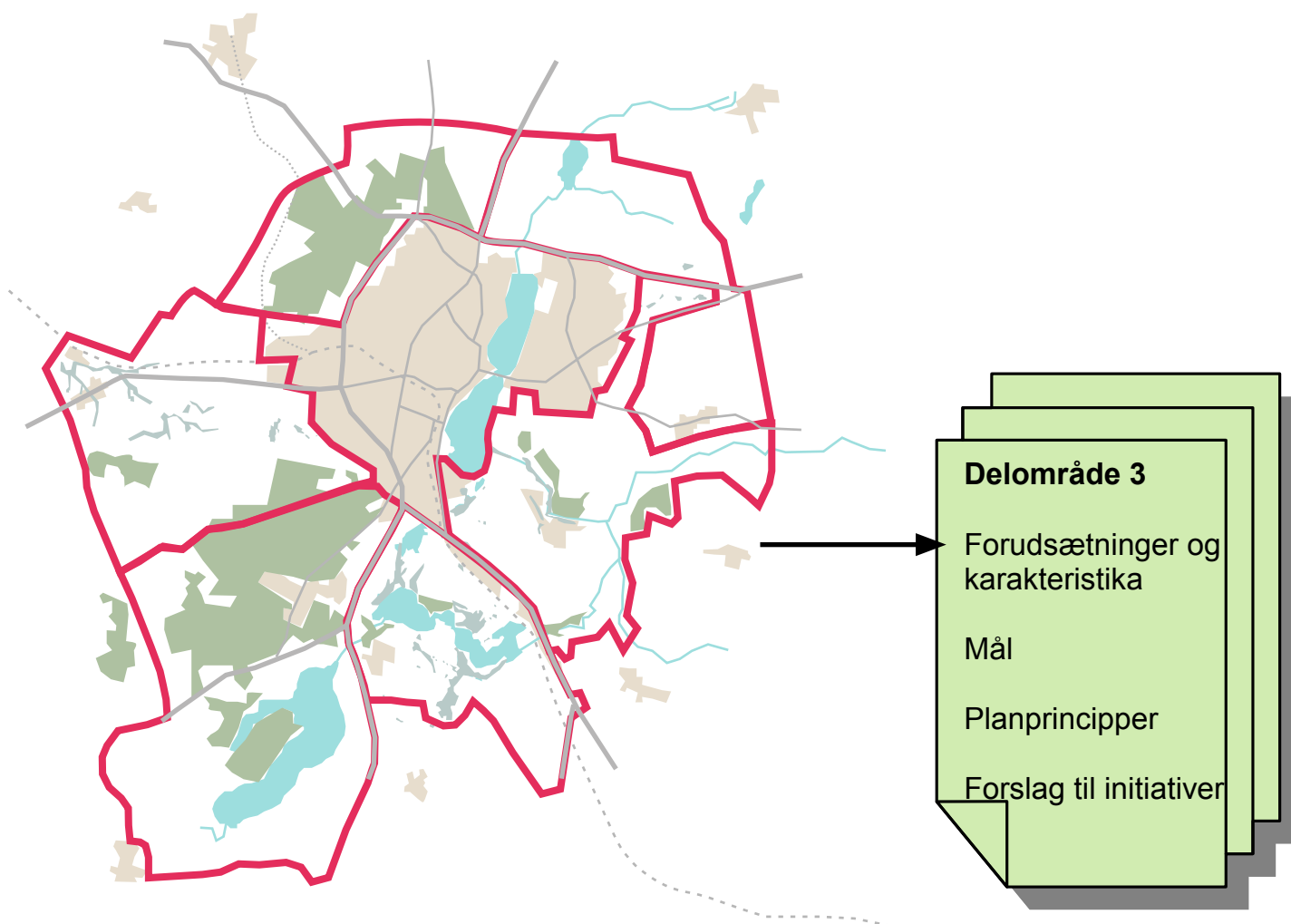
Svært at "sælge" de bynære landskaber

Det er kun få udenfor projektgruppen, der kender projektets indhold. Det er projektgruppens oplevelse, at resultatet af oplevelsesværdikortlægningen og LK-metoden, som består af kort og tekst, er umiddelbart vanskeligt tilgængeligt, og det kræver en indsats at formidle.

Planprincipper som bindeled mellem forudsætninger og handlinger

Planprincipperne har vist sig gode til at sikre samspillet mellem forudsætningerne (landskabsanalyse og gældende retningslinier) og de mål og handlinger der indgår i den endelige plan for de bynære landskaber.

Planprincipperne bliver således mellempianens arbejdsredskab og vision, som kvalificerer den videre planlægning m.v. i de enkelte bynære delområder. Det er efter vores opfattelse et værdi-



fuldt resultat, som rækker ud over en enkelt planperiode og dermed får større nytteværdi og holdbarhed end et enkelt plandokument.

*Projektets betydning
for kommuneplanen*

Selv om projektet ikke er blevet en integreret del af kommuneplanen, har det spillet en aktiv rolle i udarbejdelse af kommuneplanforslaget. Kortlægningsresultaterne fra oplevelses- og LK-metoden har været del af grundlaget for den fysiske udformning af nye byudviklingsområder, fastlæggelse af rammebestemmelser for relevante rammeområder, udpegnings af et støjfrit område ved Hald Sø og bynære skovrejsningsområder ved Møldrup.

Projektets første fase, analyse- og kortlægningsfasen har resulteret i basiskort og værdikort for hver af de syv forskellige oplevelsesklasser samt beskrivelser og vurderinger af landskabskarakterområder.